MALTA

QORTI CIVILI
PRIM' AWLA

ONOR. IMHALLEF
JOSEPH R. MICALLEF

Seduta tal-31 ta' Mejju, 2012

Citazzjoni Numru. 813/2008

BURMARRAD COMMERCIALS LIMITED

vs

Michael **BUĠEJA** u Auto Sales Limited (C – 491)

Il-Qorti:

Rat ir-Rikors Maħluf imressaq fit-8 ta’ Awissu, 2008, li bih u għar-raġunijiet hemm imfissra l-kumpannija attriċi talbet li l-Qorti (i) tħassar il-kuntratt ta’ bejgħ tad-19 ta’ Frar, 2007, tal-vettura tal-għamla *Mercedes Benz SL 55 AMG* reġistrata BBR-561 minħabba li l-imsemmija vettura irriżultat li ma kenitx tal-kwalita’ pattwita u kienet affettwata minn difett moħbi, u terġa’ tqiegħed lill-partijiet fl-istat li kienu fih qabel sar dak il-kuntratt; (ii) tikkundanna lill-imħarrkin, jew lil min minnhom, iroddulha lura n-nefqiet kollha li hija kellha tagħmel, għall-finijiet tal-artikolu 1404

tal-Kodiċi Ċivili; (iii) tillikwida, jekk meħtieġ wara li ssib li l-imħarrkin, jew min minnhom, kienu jafu jew kellhom ikunu jafu bin-nuqqasijiet moħbija fl-imsemmija vettura, d-danni mġarrbin minnha minħabba l-imsemmi bejgħ u dan billi taħtar perit għal dan il-għan; u (iv) tikkundanna lill-imħarrkin, jew lil min minnhom, iħallsuha d-danni hekk likwidati. Talbet ukoll l-ispejjeż u l-imgħaxijiet legali;

Rat id-degriet tagħhatat-12 ta' Settembru, 2008, li bih ordnat in-notifika lill-imħarrkin u tat direttivi lill-kumpannija attriċi dwar it-tressiq tal-provi min-naħa tagħha;

Rat it-Tweġiba Maħlufa mressqa mill-kumpannija mħarrka Auto Sales Limited fit-18 ta' Settembru, 2008, li biha laqgħet għall-azzjoni attriċi billi, b'mod preliminari, qalet li ma kienet imdaħħla bl-ebda mod fix-xiri mertu tal-każ u m'hijiex il-kontradittriċi leġittima tal-azzjoni attriċi u li, f'kull każ, il-kumpannija attriċi trid tiddeċiedi jekk tridx titlob li toħroġ mill-kuntratt skond l-artikolu 1390 tal-Kodiċi Ċivili jew titlobx it-tħassir tal-kuntratt taħt l-artikolu 1424 tal-istess Kodiċi. Fil-mertu, laqgħet billi qalet li ma tista' trodd l-ebda somma lill-kumpannija attriċi għaliex hi ma rċeviet l-ebda ħlas mingħandha. Ċaħdet li kien hemm xi difetti moħbija fil-karozza li kienet taf bihom u għalhekk ma għandhiex tagħmel tajjeb għal xi danni pretiżi mill-kumpannija attriċi. Żiedet tgħid li m'hux il-każ li l-karozza mibjugħa ma kenitx tal-kwalita' miftehma. U temmet tgħid li l-karozza ma fiha xejn li ma jistax jissewwa b'xogħol magħmul bis-sengħa u l-ħila;

Rat it-Tweġiba Maħlufa mressqa mill-imħarrek Michael Buġeja fit-18 ta' Novembru, 2009, li biha laqa' għall-azzjoni attriċi billi, b'mod preliminari, qal li (i) l-azzjoni hija milquta min-nullita' taħt l-artikolu 789(ċ) u (d) tal-Kapitolu 12 tal-Liġijiet ta' Malta billi ma tistax titressaq f'azzjoni waħda talba kemm taħt l-artikolu 1390 u kemm taħt l-artikolu 1424 tal-Kodiċi Ċivili fl-istess nifs; (ii) għall-istess raġuni, hemm nullita' wkoll skond l-artikolu 156(1)(a) tal-imsemmi Kap 12; (iii) li l-istess nuqqasijiet ma jistgħux jitneħħew bi bdil fl-atti taħt l-artikolu 173 jew 175 tal-Kap 12; (iv) li l-kumpannija attriċi ma tistax tinqeda bir-rimedju tat-tħassir tal-kuntratt taħt l-artikolu 1390 ladarba aċċettat

il-konsenja tal-vettura minnha mixtrija; (v) lanqas ma tista' titlob il-ħlas tad-danni ladarba ma radditlux lura l-vettura jew ma iddepożitathiex taħt l-awtorita' tal-Qorti; u (vi) li l-azzjoni taħt l-artikolu 1390 tgħodd biss fejn il-ħaġa mibjugħa tkun milquta minn nuqqas ta' xi ħaġa intrinsika minnu, u mhux meta dik il-ħaġa tkun milquta minn xi difett. Fil-mertu, laqa' billi qal li t-talbiet attriċi m'humiex mistħoqa u ma jmisshomx jintlaqgħu għaliex jekk hu minnu li l-karozza fiha difetti, dawn ma kenux moħbija u l-kumpannija attriċi setgħet tintebah bihom b'għaqal normali, u f'kull każ, jekk kien hemm nuqqasijiet, dawn ma kinux tali li jagħmlu l-vettura mhix tajba għall-użu li għalih inxtrat. Temm jgħid li, f'kull każ, għall-ilmenti tal-kumpannija attriċi trid twieġeb il-kumpannija l-oħra mħarrka li hija l-aġent f'Malta tal-għamla ta' vetturi li kienet is-suġġett tal-kuntratt tal-bejgħ;

Rat id-degriet tagħha tat-3 ta' Frar, 2010[1], li bih ordnat li qabel kull ħaġa oħra għandha ssir it-trattazzjoni tal-ewwel erba' eċċezzjonijiet preliminari mqajmin mill-imħarrrek Buġeja u tas-seba' eċċezzjoni (preliminari) tal-kumpannija mħarrka;

Semgħet it-trattazzjoni tal-avukati tal-kumpannija attriċi u tal-imħarrek Buġeja dwar l-imsemmija eċċezzjonijiet (reġistrata u traskritta)[2];

Rat id-degriet tagħha tal-1 ta' Ġunju, 2010, li bih tat żmien lill-kumpannija mħarrka biex tressaq is-sottomissjonijiet tagħha bil-miktub dwar l-eċċezzjoni preliminari tagħha;

Rat li, minkejja ż-żmien mogħti, il-kumpannija mħarrka ma ressqet l-ebda sottomissjoni;

Rat l-atti kollha tal-kawża;

Rat id-degrieti li bihom ħalliet il-kawża għas-sentenza dwar l-imsemmija eċċezzjonijiet preliminari;

[1] Paġ. 27 tal-proċess
[2] Paġġ. 28 sa 42 tal-proċess

Ikkunsidrat:

Illi din hija azzjoni għal tħassir ta' kuntratt ta' bejgħ ta' karozza. Il-kumpannija attriċi tgħid li l-karozza li hija xtrat mingħand l-imħarrek ma kenitx tal-kwalita' miftehma, u, minbarra dan, kienet milquta minn difett moħbi. Tgħid li kemm l-imħarrek u kif ukoll il-kumpannija mħarrka kienu jafu jew messhom kienu jafu bl-imsemmi difett moħbi u għalhekk, minbarra li trid lura l-prezz li ħallset, trid ukoll titħallas kumpens għad-danni li ġarrbet;

Illi għal din l-azzjoni, il-kumpannija mħarrka laqgħet billi, b'mod preliminari, qalet li ma kienet imdaħħla bl-ebda mod fix-xiri mertu tal-każ u m'hijiex il-kontradittriċi leġittima tal-azzjoni attriċi u li, f'kull każ, il-kumpannija attriċi trid tiddeċiedi jekk tridx titlob li toħroġ mill-kuntratt skond l-artikolu 1390 tal-Kodiċi Ċivili jew titlobx it-tħassir tal-kuntratt taħt l-artikolu 1424 tal-istess Kodiċi. Fil-mertu, laqgħet billi qalet li ma tista' trodd l-ebda somma lill-kumpannija attriċi għaliex hi ma rċeviet l-ebda ħlas mingħandha. Ċaħdet li kien hemm xi difetti moħbija fil-karozza li kienet taf bihom u għalhekk ma għandhiex tagħmel tajjeb għal xi danni pretiżi mill-kumpannija attriċi. Żiedet tgħid li m'hux il-każ li l-karozza mibjugħa ma kenitx tal-kwalita' miftehma. U temmet tgħid li l-karozza ma fiha xejn li ma jistax jissewwa b'xogħol magħmul bis-sengħa u l-ħila;

Illi, min-naħa tiegħu, l-imħarrek Buġeja laqa' billi b'mod preliminari, qal li (i) l-azzjoni hija milquta min-nullita' taħt l-artikolu 789(1)(ċ) u (d) tal-Kapitolu 12 tal-Liġijiet ta' Malta billi ma tistax titressaq f'azzjoni waħda talba kemm taħt l-artikolu 1390 u kemm taħt l-artikolu 1424 tal-Kodiċi Ċivili fl-istess nifs; (ii) għall-istess raġuni, hemm nullita' wkoll skond l-artikolu 156(1)(a) tal-imsemmi Kap 12; (iii) li l-istess nuqqasijiet ma jistgħux jitneħħew bi bdil fl-atti taħt l-

artikolu 173 jew 175 tal-Kap 12; (iv) li l-kumpannija attriċi ma tistax tinqeda bir-rimedju tat-tħassir tal-kuntratt taħt l-artikolu 1390 ladarba aċċettat il-konsenja tal-vettura minnha mixtrija; (v) lanqas ma tista' titlob il-ħlas tad-danni ladarba ma radditlux lura l-vettura jew ma iddepożitathiex taħt l-awtorita' tal-Qorti; u (vi) li l-azzjoni taħt l-artikolu 1390 tgħodd biss fejn il-ħaġa mibjugħa tkun milquta minn nuqqas ta' xi ħaġa intrinsika minnu, u mhux meta dik il-ħaġa tkun milquta minn xi difett. Fil-mertu, laqa' billi qal li t-talbiet attriċi m'humiex mistħoqa u ma jmisshomx jintlaqgħu għaliex jekk hu minnu li l-karozza fiha difetti, dawn ma kenux moħbija u l-kumpannija attriċi setgħet tintebah bihom b'għaqal normali, u f'kull każ, jekk kien hemm nuqqasijiet, dawn ma kinux tali li jagħmlu l-vettura mhix tajba għall-użu li għalih inxtrat. Temm jgħid li, f'kull każ, għall-ilmenti tal-kumpannija attriċi trid twieġeb il-kumpannija l-oħra mħarrka li hija l-aġent f'Malta tal-għamla ta' vetturi li kienet is-suġġett tal-kuntratt tal-bejgħ;

Illi din is-sentenza qiegħda tingħata dwar l-ewwel erba' (4) eċċezzjonijiet preliminari tal-imħarrek Buġeja u s-seba' (7) eċċezzjoni tal-kumpannija mħarrka li lkoll jitkellmu dwar is-siwi tal-azzjoni attriċi;

Illi bħala <u>fatti li jirrigwardaw il-każ</u> joħroġ li fid-19 ta' Frar, 2007, il-kumpannija attriċi (aktar 'il quddiem imsejħa "BCL") kisbet mingħand l-imħarrek żewġ vetturi – waħda tal-għamla *Mercedes Benz SL55 AMG* (dak iż-żmien reġistrata BILOM) għal Lm 93,000, u l-oħra tal-għamla *Toyota Starlet* (reġistrata LCF 953) għal Lm 2,000. BCL ħallset il-prezz kollu taż-żewġ vetturi dak inhar[3]. Wara xi żmien, wieħed mill-uffiċjali ta' BCL inzerta kien qed jaħsel il-vettura *Mercedes* u ntebah li kien hemm xi dbabar ta' sadid fuq ġewwa. Hija tkellmet minnufih mal-kumpannija mħarrka (aktar 'il quddiem imsejħa "ASL"). Il-*Mercedes* kien xtraha Buġeja mingħand ASL f'Awissu tal-2004[4];

Illi din il-kawża, li nfetħet f'Awissu tal-2008, tirrigwarda l-vettura tal-għamla *Mercedes*;

---

[3] Dok "A", f'paġ. 5 tal-proċess
[4] Affidavit ta' Mario Gauċi f'paġ. 15 tal-proċess

Illi fid-dawl tal-eċċezzjonijiet taħt eżami, il-konsiderazzjonijiet legali li l-Qorti trid tagħmel iduru kollha mal-fatt li BCL qiegħda titlob aktar minn rimedju wieħed taħt dispożizzjonijiet differenti tal-liġi f'azzjoni waħda;

Illi l-Qorti tirrileva, qabel xejn, li t-talbiet kollha ta' BCL huma kumulativi, jiġifieri huma magħmulin b'mod li jistennew li, ladarba jkun ippruvat dak illi huwa allegat fil-premessi tar-Rikors Maħluf, il-Qorti tilqagħhom kollha. Huwa sewwasew dan l-element li jwassal lill-imħarrkin iqanqlu l-kwestjoni tan-nullita' tal-istess att ġudizzjarju promotur ta' BCL. Huma jisħqu li din il-ġabra ta' talbiet hija magħmula minn taħlita ta' azzjonijiet differenti mogħtija mil-liġi lil xerrej, iżda li ma joqogħdux flimkien u li x-xerrej ma jistax jitlobhom flimkien. B'dan il-mod, minbarra li b'dak li għamlet BCL kisret il-ħtieġa tal-kjarezza tal-azzjoni kif mitluba fl-artikolu 156(1)(a) tal-Kap 12 tal-Liġijiet ta' Malta, ġabitilhom ukoll preġudizzju biex jistgħu jiddefendu rwieħhom mill-istess azzjoni għaliex ma joħroġx ċar x'inhu sewwa li BCL trid. Dan iġib ksur tal-artikolu 789(1)(ċ) u (d) tal-Kap 12, liema ksur ma jistax jissewwa billi jsir bdil fl-atti tar-Rikors Maħluf;

Illi l-Qorti jidhrilha li, qabel xejn, hu xieraq li jingħad li għandha ssir distinzjoni bejn in-nullita' ritwali ta' att ġudizzjarju u l-infondatezza fil-mertu tat-talbiet infushom. Il-Qorti tifhem li fil-każ ta' eċċezzjoni ta' nullita' tal-att (bħalma għandha quddiemha f'dan il-każ), hija trid tfittex u tqis biss dwar dik in-nullita' li tkun imputabbli għal difett ta' forma aktar minn wieħed ta' sustanza (fis-sens ta' żball jew nuqqas sostantiv)[5], liema difett ma jkunx jista' jiġi tollerat mingħajr ħsara għal xi prinċipju ta' ġustizzja proċedurali[6];

Illi ma' dan il-Qorti żżid tgħid ukoll li għandha ssir distinzjoni oħra dwar in-nullita' ta' att, u jiġifieri dik li tagħraf bejn nullita' assoluta u dik relattiva. F'tal-ewwel, il-Qorti għandha dmir li tiġbed l-attenzjoni tal-partijiet u tieħu provvediment ukoll *ex ufficio*, imma mhux hekk il-każ f'tat-

---

[5] App. Kumm. **30.6.1994** fil-kawża fl-ismijiet ***Micallef vs Krogh Jacobsen*** (Kollez. Vol: **LXXVIII.ii.172**)
[6] Ara App. Ċiv. **21.5.1995** fil-kawża fl-ismijiet ***Ellul vs Gera de Petri et*** (Kollez. Vol: **LXXIX.ii.434**) u s-sentenzi hemm imsemmija

tieni[7]. Minbarra dan, biex att ġudizzjarju jiġi dikjarat null u jitwaqqaf il-kors tiegħu, "*jeħtieġ li jkunu jikkonkorru raġunijiet gravi, fosthom nuqqasijiet ta' evidenti preġudizzju għad-difiża tal-konvenut; u huwa risaput li l-leġislazzjoni u l-ġurisprudenza patrija ilhom progressivament jirrifuġġu mill-formliżmu eċċessiv, fonti ta' litiġji żejda u prokrastinazzjonijiet inutili, purke' ovvjament ma tirriżultax l-effettiva vjolazzjoni tal-liġi*"[8];

Illi l-liġi tippreskrivi, fost l-oħrajn, li r-Rikors Maħluf għandu jkun fih tifsir ċar u sewwa tal-oġġett u r-raġuni tat-talba. Dan ifisser ukoll li l-premessi għat-talbiet għandhom iwasslu lil min qiegħed jaqra l-att biex jara rabta bejn dawk il-premessi u t-talbiet. Marbut ma' dan ir-rekwiżit, hemm il-prinċipju li l-parti mħarrka trid tingħata l-fakolta' li tkun tista' tiddefendi kif jixraq lilha nnifisha mill-pretensjoni ta' min iħarrikha[9];

Illi ngħad ukoll li fejn ma jkunx hemm kontradizzjoni għall-aħħar bejn il-premessi u t-talbiet jew bejn it-talbiet innifishom, il-Qrati għandhom iqisu b'ċirkospezzjoni eċċezzjoni ta' nullita' ta' att ġudizzjarju. Biex Rikors Maħluf jgħaddi mill-prova tal-validita' huwa biżżejjed li t-talba tkun imfassla b'mod tali li l-persuna mħarrka tifhem l-intenzjoni ta' min ħarrikha[10] u li tali tifsila ma tkunx ta' ħsara għall-imħarrek li jiddefendi lilu nnifsu mit-talba tal-attur[11];

Illi fil-każ preżenti, kif ingħad, l-imħarrkin jisħqu li n-nullita' tar-Rikors Maħluf ta' BCL ġejja mil-fatt li hija kellha tagħżel bejn talba (azzjoni) u oħra tal-allegazzjoni tagħha u bejn rimedju mitlub u ieħor u mhux torbothom flimkien u titlobhom it-tnejn. Hawnhekk tinħoloq qagħda li hija l-oppost ta' meta tiġi eċċepita n-nullita' ta' Rikors Maħluf minħabba n-**nuqqas ta' talba meqjusa bħala meħtieġa**. Skond l-argument tal-għaref difensur tal-imħarrek,

[7] Ara P.A. SM **1.10.1910** fil-kawża fl-ismijiet ***Ludovico Magro vs Pio Żammit*** (mhix pubblikata), li fiha espożizzjoni ċara w tajba tal-effetti tan-nullita' ta' att ġudizzjarju

[8] App. Kumm. **15.4.1977** fil-kawża fl-ismijiet ***John Mallia vs Maria Assunta Borġ e****t* (mhix pubblikata)

[9] Ara, per eżempju, P.A. **5.6.1959** fil-kawża fl-ismijiet ***Sciortino et vs Micallef*** (Kollez. Vol: **XLIII.ii.748)**

[10] P.A. : **14.2.1967** fil-kawża fl-ismijiet ***J.G. Coleiro vs Dr. J. Ellul*** (Kollez. Vol: **LI.ii.779**);

[11] App. Kumm. **20.1.1986** fil-kawża fl-ismijiet ***Carmelo Bonniċi vs Eucharistico Żammit noe et***

għalhekk, l-azzjoni attriċi hija milquta b'kontradittorjeta' minnha nnifisha li tagħmilha insanabbli;

Illi ta' min jgħid ukoll li l-Qrati tagħna kellhom f'għadd ta' każi mressqa quddiemhom it-taqbida li jqisu eċċezzjoni ta' nullita' tal-att promotur ta' kawża fuq **il-bażi tal-kontradittorjeta' tal-kawżali u t-talbiet infushom**, u ġieli laqgħuha wkoll. L-istess jingħad għal każijiet fejn kawża waħda kienet fis-sewwa żewġ azzjonijiet f'daqqa li l-waħda teskludi lill-oħra[12]. Kien hemm sentenzi oħrajn li fissru l-limiti safejn għandha tmur il-Qorti biex tqis Rikors Maħluf bħala wieħed siewi, għalkemm ikun fih xi nuqqasijiet[13]. Din l-eċċezzjoni tqieset fid-dawl tal-artikolu 156(1) tal-Kapitolu 12, li jitkellem dwar il-ħtieġa li r-Rikors Maħluf ikun fih tifsir ċar u sewwa tal-oġġett u r-raġuni tat-talba;

Illi issa xieraq li wieħed jara jekk tinħoloqx nullita' fejn żewġ talbiet ġuridikament distinti jitressqu f'kawża waħda u sa liema limitu jista' jsir dan bla ma jkun qiegħed jinkiser dak li tipprovdi l-liġi fl-artikolu 156 (1)(a) tal-Kodiċi tal-Organiżżazzjoni u Proċedura Ċivili[14]. Mill-kliem innifsu tal-imsemmi artikolu, joħroġ illi (i) l-attur għandu jidentifika l-oġġett tal-kawża billi jiddikjara r-raġuni għala jkun qiegħed jitlob dik il-ħaġa; (ii) dak l-oġġett u dik ir-raġuni jridu jkunu mfissrin ċar u sewwa; (iii) t-talba jew it-talbiet ikunu marbutin mar-raġuni jew raġunijiet kif premess fir-Rikors Maħluf; u (iv) li dawn l-elementi għandhom jirriżultaw mill-att ġudizzjarju nnifsu u mhux minn xi kjarifika li tista' ssir dwarhom waqt is-smigħ tal-kawża[15];

Illi jrid jingħad li kawża għal tħassir ta' kuntratt (ta' xiri-u-bejgħ) minħabba vizzju tal-kunsens jew minħabba qerq jew frodi (art. 1212, 1424, jew 1440 tal-Kap. 16) hija msejsa fuq basi għal kollox differenti minn kawża mnissla minn bejgħ ta' ħaġa li jingħad li ma tkunx tal-kwalita' miftehma (art. 1390 tal-Kap 16). Dan jidher mhux biss

---

[12] Ara, per eżempju, Kumm. **9.1.1995** fil-kawża fl-ismijiet ***Aquilina et vs Ruġġier noe*** (Kollez. Vol: **LXXIX.iv.1334**)

[13] Ara, per eżempju, App. Ċiv. **6.3.1996** fil-kawża fl-ismijiet ***Żammit et vs Żammit Tabona noe et*** (Kollez. Vol: **LXXX.i.454**)

[14] App. Ċiv. **12.5.1998** fil-kawza fl-ismijiet ***M. Attard noe vs R. Galea*** (mhix pubblikata)

[15] App. Ċiv **30.3.1998** fil-kawza fl-ismijiet ***Ray. Beżżina vs Anthony. Galea*** (mhix pubblikata)

mir-rimedju differenti mogħti mil-liġi fil-każ il-wieħed u l-ieħor, iżda, wisq iżjed sinjifikativament, mill-għamla u l-grad ta' provi meħtieġa biex wieħed isostni l-azzjoni l-waħda jew l-oħra[16];

Illi, kif ingħad f'għadd ta' deċiżjonijiet tal-Qrati tagħna, id-distinzjoni bejn nullita' mtellgħa taħt il-paragrafu (ċ) u dik taħt il-paragrafu (d) tas-sub-artikolu (1) tal-artikolu 789, tikkonsisti fil-fatt li, f'tat-tieni, l-att ġudizzjarju jkun milqut minn nuqqas ta' partikolarita' essenzjali meħtieġa mil-liġi, u mhux "sempliċi" ksur tal-forma preskritta[17]. Huwa xieraq li jissemma li l-liġi titkellem dwar "partikolarita' essenzjali" u mhux partikolarita' kwalsijasi. Biex partikolarita' f'att ġudizzjarju titqies bħala "essenzjali" jeħtieġ li jintwera li n-nuqqas tagħha f'dak l-att ixekkel serjament u irrimedjabbilment xi wieħed jew aktar mill-għanijiet leġittimi tar-regoli proċedurali li l-kawżi jimxu b'ħeffa, effiċjenza, ekonomija u ħarsien tal-jeddijiet u tad-difiża u tal-prinċipji tal-ġustizzja naturali[18];

Illi, f'waħda mis-sentenzi li qieset kwestjoni bħal din taħt eżami jingħad hekk: "*. . . ma hemmx kwestjoni li dottrinarjament huwa importanti li jiġu, għall-finijiet ta' l-oġġett tat-talba u tad-dritt li jiddeterminaha, eżaminati attentament il-fattijiet li jkunu taw lok għall-ġudizzju, u dawn il-fattijiet ma jistgħux ma jkunux a konjizzjoni tal-kontendenti; jekk minn dawn il-fattijiet jitnissel aktar minn dritt wieħed sabiex id-domanda tkun imressqa 'l quddiem f'ġudizzju, ma hemm xejn fil-liġi li l-attur li jippromwoviha ma jkunx jista' jiddeduċihom jekk jittendi li huma ntiżi għall-otteniment ta' l-oġġett propost, salv li l-istess ma humiex inkonċiljabbli. Dina r-redazzjoni ta' l-att taċ-ċitazzjoni ma tirrendix dak l-istess att għall-kawżalijiet tiegħu mhux ċar, iżda se mai turi in forza ta' liema drittijiet ("jus petendi") l-attur ikun qiegħed jippromwovi l-azzjoni. Apparti dana, ebda preġudizzju ma jitnissel lill-konvenut minn dana l-aġir ġuridiku, ilgħaliex huwa jkun jista'*

[16] Ara, per eżempju, App. Ċiv.**4.12.1998** fil-kawża fl-ismijiet ***Cassar Aveta noe vs Gatt*** (Kollez. Vol: **LXXXII.ii.1274**)

[17] Ara, per eżempju, P.A. C.S.:**4.11.1988** fil-kawża fl-ismijiet ***Carmelo Galea vs Pawlu Cuschieri*** (mhix pubblikata)

[18] P.A. GCD **31.10.2008** fil-kawża fl-ismijiet ***Diane Vella et vs Medserv Operations Limited***

jirripudja l-azzjoni attriċi għad-drittijiet kollha radikati fl-att promotorju tal-kawża. . . "[19];

Illi jidher li hija ħaġa iebsa li tgħid b'regola minn qabel liema huma dawk l-azzjonijiet multipli li ma joqogħdux flimkien: il-kejl xieraq hu li l-kwestjoni titqies minn każ għal każ. Hekk, per eżempju, huwa stabilit li azzjoni pussessorja ma jmisshiex titressaq flimkien ma' waħda petitorja[20], jew li l-azzjoni ta' reintegrazzjoni tal-pussess (l-"*actio spolii*") ma titressaqx flimkien mal-azzjoni taż-żamma fil-pussess (l-"*actio manutentionis*") u dan minkejja li t-tnejn huma azzjonijiet pussessorji[21];

Illi waqt it-trattazzjoni tiegħu tal-imsemmija eċċezzjonijiet, l-għaref difensur ta' BCL seħaq li l-azzjoni attriċi tinbena biss fuq dak li jinsab fl-artikolu 1390 tal-Kodiċi Ċivili u mhux fuq l-azzjoni redibitorja magħmula taħt il-garanziji. Minbarra dan, huwa semma deċiżjoni mogħtija minn din il-Qorti kif presjeduta[22] fejn il-Qorti qatgħet il-kawża xorta waħda minkejja li l-ewwel talba attriċi kienet titkellem fuq azzjoni dwar nuqqas ta' kwalita' miftehma minħabba prodott mibjugħ li kien milqut b'difett. Minbarra dan, qal ukoll li r-rimedji mitluba minn BCL f'din il-kawża joqogħdu kemm taħt azzjoni dwar nuqqas ta' kwalita' miftehma u kif ukoll taħt azzjoni dwar il-garanziji dwar difetti moħbi u għalhekk setgħu dejjem jintalbu xorta waħda;

Illi l-Qorti tibda biex tgħid li, minkejja dak li iddikjara d-difensur ta' BCL, l-azzjoni tal-lum fiha tismija speċifika għal żewġ għamliet ta' ilmenti (u għalhekk żewġ suriet ta' azzjoni) li jista' jqajjem ix-xerrej kontra l-bejjiegħ. Dan jidher minħabba li BCL issemmi espressament dispożizzjonjiet tal-liġi li jaqgħu taħt oqsma differenti tal-Kodiċi dwar ir-rimedji mogħtija lix-xerrej. Fit-tieni lok, it-tixbiha mas-sentenza mogħtija minn din il-Qorti ma tistax issir, għaliex f'dik il-kawża – għall-kuntrarju ta' dak li ġara f'din – kien hemm talba waħda ewlenija u kulma għamlet

---

[19] App. Ċiv. **14.11.1949** fil-kawża fl-ismijiet ***Borġ noe vs Vincenti*** (Kollez.Vol: **XXXIII.i.535,** a fol. 538)
[20] App. Ċiv. **10.10.2003** fil-kawża fl-ismijiet ***Buħaġiar et vs Buħaġiar*** (Kollez. Vol: **LXXXVII.ii.778**)
[21] App. Ċiv. **7.3.1958** fil-kawża fl-ismijiet ***Tabone vs DeFlavia*** (Kollez. Vol: **XLII.i.87**) u App. Ċiv. **12.5.1998** fil-kawża fl-ismijiet ***Michael Attard noe vs Raymond Galea*** (mhix pubblikata) (li titkellem dar azzjoni għal ħlas u azzjoni kambjarja)
[22] Ċitazz. Nru. 1676/00JRM fis-26.6.2003 (mhix appellata)

il-Qorti kien li siltet in-natura tal-azzjoni li fuqha kienet mibnija dik it-talba (u bla ma kienet tqajmet il-kwestjoni tan-nullita' tal-att promotur). Fit-tielet lok, f'din il-kawża tallum, BCL ressqet talbiet kumulativi (u mhux alternativi) li fihom jinsabu elementi apparenti taż-żewġ suriet ta' azzjoni u li l-istess azzjonijiet qegħdin jitmexxew f'nifs wieħed u f'daqqa. Fir-raba' lok, il-fatt li ż-żewġ suriet ta' azzjoni jipprospettaw rimedji li jixxiebhu ma jibdilx il-fatt li, qabel ma jinkiseb ir-rimedju, jeħtieġ li jkun ippruvat il-każ u nstemgħu d-difiżi relattivi;

Illi ma hemm l-ebda dubju li, minkejja x-xejriet x'aktarx prattiċi u utilitarji li l-qrati jidher li jieħdu biex, kemm jista' jkun, kawża tkun salvata u azzjoni titqies fil-merti sewwa tagħha, jibqa' dejjem il-fatt li l-liġi għadha tagħraf xi azzjonijiet li ma jistgħux joqogħdu flimkien. Il-parti attriċi ma jindaħlilha ħadd fl-għażla tagħha liema azzjoni trid tmexxi 'l quddiem, iżda hemm għażliet li ma jħallux lil dik il-parti titfa' kollox f'qoffa waħda bit-tama li xi ħaġa tajba toħroġ minnha. Hekk, fil-qasam tal-liġi tal-kuntratt ta' xiri-u-bejgħ, huwa miżmum li xerrej ma jistax imexxi 'l quddiem l-azzjoni redibitorja u estimatorja fl-istess nifs[23]. Daqstant ieħor il-qrati għarfu l-effetti u d-differenzi bejn azzjoni mibdija taħt l-artikolu 1390 tal-Kodiċi Ċivili u oħra mibdija taħt l-artikolu 1242 tal-istess Kodiċi[24];

Illi minn dawn iċ-ċirkostanzi l-Qorti tasal għall-fehma li l-azzjoni kif imressqa u t-talbiet kif magħmula fihom ġabra ta' elementi li jagħmluha nieqsa minn partikolarita' essenzjali għaliex mibnija fuq premessi u talbiet li ma joqogħdux flimkien. Kontra x-xejra li din l-istess Qorti s-soltu tieħu li, safejn possibbli, att ġudizzjarju ssalvah, f'dan il-każ hija tal-fehma li tali kontradittorjeta' ma tistax titħalla bla ħsara għall-jedd ta' difiża tal-imħarrkin u taċ-ċertezza tal-aċċertamenti u kostatazzjonijiet li din il-Qorti jkollha tagħmel sakemm tasal għall-ġudizzju tagħha;

Illi din il-konsiderazzjoni hija biżżejjed biex isssejjes l-ewwel tliet eċċezzjonijiet tal-imħarrek Buġeja u tindirizza

---

[23] App. Inf. PS **24.1.2007** fil-kawża fl-ismijiet ***Anthony Baldacchino vs George Mifsud et***
[24] App. Ċiv. **15.12.1997** fil-kawża fl-ismijiet ***Rizzo noe vs Żammit*** (Kollez. Vol: **LXXXI.ii.944**) (li kienet tirreferi għal liema żmien preskrittiv kienet suġġetta l-azzjoni mibdija mill-attur appellant)

s-seba' eċċezzjoni ta' ASL. Fiċ-ċirkostanzi, l-Qorti ma jidhrilhiex li għandha għalfejn tidħol biex tqis ukoll ir-raba' eċċezzjoni tal-istess imħarrek Buġeja, billi ma jifdal l-ebda skop għal eżerċizzju bħal dan li huwa, f'dan il-waqt, purament akkademiku;

Għal dawn ir-raġunijiet, il-Qorti qiegħda taqta' u tiddeċiedi billi:

Tilqa' l-ewwel tliet eċċezzjonijiet preliminari tal-imħarrek Michael Buġeja u s-seba' eċċezzjoni tal-kumpannija mħarrka, u ssib li r-Rikors Maħluf imressaq mill-kumpannija attriċi huwa milqut b'nullita' għall-finijiet tal-artikoli 156(1)(a) u 789(1)(d) tal-Kapitolu 12 tal-Liġijiet ta' Malta, u dan minħabba li l-azzjoni kif magħmula hija ġabra ta' azzjonijiet li ma joqogħdux ma' xulxin;

Tastjeni milli tqis ir-raba' eċċezzjoni preliminari tal-istess imħarrek Buġeja, fid-awl tal-fehma milħuqa dwar l-ewwel tliet eċċezzjonijiet preliminari tiegħu; u

Teħles lill-imħarrkin milli jibqgħu fil-ġudizzju, bi **spejjeż** għall-kumpannija attriċi;

< Sentenza Finali >

--------------------------------TMIEM--------------------------------